

Biblioteksplan Flens kommun 2018-2021

Innehåll

<i>Biblioteksplan Flens kommun 2018-2021</i>	2
Inledning.....	2
Omvärldsanalys	2
Folkbibliotek	2
Skolbibliotek	3
Utvecklingsområden och mål i Flens kommuns biblioteksverksamhet	4
Läsfrämjandet.....	4
Mångfald	5
Digitalisering.....	5
Kulturupplevelser	5
MIK Medie- och informationskunnighet.....	6
Tillgänglighet	6
Samverkan	7
Årliga verksamhetsplaner och uppföljning	7

Biblioteksplan Flens kommun 2018-2021

”Jag bemöter alla med respekt och omtanke utifrån alla människors lika värde. Mitt arbete ska kännetecknas av öppenhet, ansvar och kvalitet. Jag är stolt över vårt arbete och vår verksamhet.” Flens kommuns värdegrund sedan januari 2015

Inledning

Biblioteksplanen är ett styrdokument för Flens kommuns kommunala bibliotek 2018-2021. Planen vänder sig till alla med ansvar för eller som arbetar med biblioteksverksamhet i kommunen. Biblioteksplanen antas av kommunfullmäktige och anger den riktning som verksamheterna skall anta under planperioden.

Flens kommun har en mångfald i sin population vilket avspeglar sig i de många media för olika målgrupper som biblioteken erbjuder. Biblioteken arbetar för barns och ungas språkutveckling, för läsandets och litteraturens ställning och för det livslånga lärandet. De är en arena för demokrati, integration och människors möjlighet att delta i samhällsutvecklingen. Biblioteksplanens innehåll vägleds av det politiska strategidokumentet ”Färdplan Flens” med dess vision och värdegrund, samt av Bibliotekslagen och Skollagen. *Bilaga 1 Lagtexter för folk- och skolbibliotek.*

Omvärldsanalys

Regeringen överlämnade 2015 ett uppdrag till Kungliga biblioteket att lämna ett förslag till en nationell biblioteksstrategi för att främja samverkan och kvalitetsutveckling inom det allmänna biblioteksväsendet. Ett deluppdrag var att göra en fördjupad omvärldsanalys för att belysa de utmaningar och möjligheter biblioteken står inför samt ge ett långt framtidsperspektiv av det samhälle biblioteken ska verka i. Ett antal experter valdes ut som skribenter för att undersöka och analysera olika områden och perspektiv, samt att presentera sina bilder av hur förändringar i omvärlden kan påverka vår framtid.

Rapporten som presenterades den 13 september 2017 kan sammanfattas till fyra ord; demokrati, utbildning, tillgänglighet och digitalisering. Samtliga författare berörde dessa begrepp då biblioteksvärlden är en integrerad del av samhället och befinner sig i samma omvälvning som resten av samhället. Utredningen hävdar att bibliotekens roll för att försvara det demokratiska samtalet och en åsiktsbildning byggd på både fakta och mångfald är central. Biblioteken är en oberoende, självständig neutral kraft som förser medborgarna med underlag och kunskaper för att fungera just som medborgare. Länk: [http:// nationellbiblioteksstrategi.blogg.kb.se/](http://nationellbiblioteksstrategi.blogg.kb.se/)

Folkbibliotek

Varje kommun ska enligt bibliotekslagen ha folkbibliotek. De är tillgängliga för alla och anpassade efter användarnas behov. Att låna media på folkbiblioteken är avgiftsfritt. I Flens kommun ligger huvudbibliotek i Flens tätort. Därutöver finns det fyra biblioteksfilialer. Filialerna är lokala bibliotek med samma inriktning som huvudbiblioteket och finns på orterna Malmköping, Sparreholm, Bettna och Hälleforsnäs. Filialerna kan ha lokala variationer.

Utöver de traditionella funktionerna, att låna böcker och övrig media, besöks folkbiblioteken i många andra syften. Biblioteken är en plats för läsning, studier och möten. Biblioteken tillhandahåller tekniska tjänster som utskrift, kopiering, scanning, lån av dator och trådlöst nätverk. I bibliotekens roll som mötesplats ingår integration som en viktig aspekt, då många av våra besökare är nyanlända i Sverige som behöver hjälp att komma in i det svenska samhället.

Folkbiblioteken arbetar med läsfrämjande för barn och vuxna, bland annat genom vårt utbud av lättlästa böcker, talböcker samt genom kontinuerligt arbete med boksamtal och sagostunder för skolklasser och förskolegrupper. Biblioteken erbjuder även språkstöd och andra aktiviteter för ökad integration som också är en viktig del i det läsfrämjande uppdraget. Biblioteken anordnar kulturevenemang som exempelvis författarbesök, musikframträdanden och föreläsningar i syfte att ge personliga meningsfulla upplevelser och bidra till lärande livet ut.

Folkbiblioteken köper in och gallrar media enligt plan. *Bilaga 2 Medieplan folkbibliotek.*

Skolbibliotek

Skolbiblioteken spelar en positiv roll för elevernas lärande och prestationer. Ett skolbibliotek är en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande. Skolbiblioteken ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbibliotekens verksamhet kan användas som en del av undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Digitala verktyg fungerar utmärkt med ett språkutvecklande arbetssätt. Detta arbete är inte minst viktigt i arbetet med de elever som inte har svenska som sitt modersmål, eller bland nyanlända elever. De digitala verktygen erbjuder många olika möjligheter t ex till översättningar och bildverktyg. Det multimodala sättet att arbeta kan vara ett stöd i språkutvecklingen. Eleverna på mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet har varsitt digitalt verktyg till sitt förfogande. På lågstadiet har eleverna ett digitalt verktyg per två elever.

Enligt Unescos skolbiblioteksmanifest / International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) riktlinjer för skolbibliotek är ett skolbibliotek en skolas fysiska och digitala lärandeum där läsning, undersökningar, forskning, tänkande, fantasi och kreativitet är centrala för elevernas resa från information till kunskap och för deras personliga, sociala och kulturella utveckling.

Skolbiblioteken i Flens kommun ska under perioden sträva efter likvärdighet i tillgänglighet, personaltäthet, bestånd och tillgång till olika medier. Vägledande dokument för skolbibliotekens uppbyggnad är David Loertschers taxonomier för skolbibliotek, med mål- och delmålsuppfyllelse beskrivna, stegvis. *Bilaga 3 Taxonomi för skolbibliotek.*

Förskolan

I läroplanen för förskolan beskrivs litteratur och läsfrämjande insatser som obligatoriska uppdrag. Förskolorna har olika bokbestånd. Det finns litteratur med olika svårighetsgrad samt på olika språk. Alla förskolor har minst tre iPad samt ett digitalt verktyg för administration (chromebook) per avdelning.

Utvecklingsområden och mål i Flens kommuns biblioteksverksamhet

Flens biblioteksplan är uppbyggd kring sju utvecklingsområden som lyfts fram i bibliotekslagen: **Läsfrämjandet, mångfald, digitalisering, kulturupplevelser, medie- och informationskunnighet (MIK), tillgänglighet och samverkan**. Varje utvecklingsområde innehåller ett antal mål som ska genomföras under planperioden. Där biblioteken omnämns, avses både folk- och skolbibliotek och när folkbibliotek, eller skolbibliotek anges är målet specifikt riktat till respektive biblioteksverksamhet.

Läsfrämjandet

Läsfrämjandet är en av bibliotekens huvuduppgifter som innebär att inspirera till läsning samt att främja språkutveckling, läslust och läsförståelse. Alla delar är viktiga för individens utveckling, och är betydelsefulla för att ta del av samhället. Läsfrämjandet består även av att stötta barn och unga som personer i behov av särskilt stöd såsom äldre och personer med funktionsvariation. Flens folkbibliotek har en specifik plan för arbetet med barn och unga inriktad på att inspirera till läslust och språkförståelse. Folkbiblioteken samverkar med skolor och förskolor i arbetet med läsfrämjandet.

Språkutveckling samt läs- och skrivutveckling, har stor betydelse för hur våra barn/elever klarar målen i skolans alla ämnen. Tillgång till litteratur för förskolebarnens språkutveckling är oerhört viktigt. Alla kommunala förskolor har en gemensam Språkutvecklingsplan i svenska från och med hösten 2017 .

Mål

- Biblioteken främjar språk-, läs- och skrivutveckling, samt inspirerar till språk-, läs- och skrivlust.
- Läsförbättringsinsatser är riktade till barn och unga samt personer med funktionsvariation, äldre och personer med annat modersmål än svenska.
- Antalet låntagare har ökat.
- Höja läsförmågan för alla barn oavsett förutsättningar
- Användandet av tekniska lösningar vid läs- och skrivsvårigheter har ökat. (Till exempel Inläsningstjänst samt Legimus.)

Mångfald

Biblioteken ska präglas av det interkulturella förhållningssättet med öppenhet för kulturella uttryck och mångfald. Den interkulturella kompetensen innebär att kunna överbrygga och dra nytta av olika synsätt, förstå och respektera andra människors perspektiv men också ha förmåga att ifrågasätta det egna tänkandet. Denna interkulturella kompetens blir en stor resurs i interaktionen med andra individer. Mångfaldsperspektivet ska avspeglas i de aktiviteter och program som biblioteken erbjuder samt även i riktlinjerna för mediainköp. Utbudet ska vara allsidigt och på språk som talas av de större medborgargrupperna bosatta i kommunen. Media som stödjer integration prioriteras.

Mål

- Folkbiblioteken samverkar mer med besökare och föreningsliv i syfte att öka bredden av aktiviteter.
- Alla barn och unga med annat modersmål än svenska har tillgång till media på modersmålet.
- Biblioteken har ett brett utbud på de i kommunen mest använda språken.
- Folkbiblioteket har ett utökat nätverk med andra interkulturella bibliotek.

Digitalisering

Digitalisering och övrig teknikutveckling går snabbt framåt. För att kunna erbjuda service i enlighet med ny teknik måste utrustning uppdateras och bibliotekens medarbetare utbildas inom dessa områden.

Mål:

- Ett gemensamt bibliotekssystem för både folk- och skolbiblioteken har upphandlas och implementeras.
- Ny teknik och digitala tjänster har utvecklats.
- Den digitala delaktigheten och kompetensen hos användarna av tekniken har ökat.

Kulturupplevelser

Kultur är en viktig nyckel till utveckling av det lokala samhället och länet liksom till individens utveckling och livskvalitet. Folkbiblioteken erbjuder kulturupplevelser för barn, unga och vuxna i form av teater, författarbesök, utställningar och musikarrangemang, med mera. Folkbiblioteken anordnar även aktiviteter där barnen får vara medskapande i olika former.

Flens kommuns barn och unga, 5-15 år , erbjuds även professionell scenkonst två gånger per år, genom ett avtal med Scenkonst Sörmland. "Sörmlandsmodellen" har funnit sedan 1977 och fortsätter att utvecklas i samverkan med kommunerna i Sörmland.

Mål:

- Folkbiblioteken har genomfört fler aktiviteter och samverkat för ett brett utbud, för alla.
- Folkbiblioteken har på olika sätt belyst och lyft lokalhistoria.
- Alla elever i grundskolan har fått ta del av "Sörmlandsmodellens" utbud.

MIK Medie- och informationskunnighet

Alla behöver lära sig att förstå och hantera ett alltmer komplext och interaktivt medielandskap där informationen ständigt flödar och alla kan göra sin röst hörd. Biblioteken ska förmedla informationskompetens som ger vägledning och stöd i källkritik och i hur information kan och bör användas.

Mål:

- All personal inom kommunens biblioteksverksamheter har utbildats inom MIK.

Tillgänglighet

Biblioteken ska präglas av tillgänglighet. Det innebär att alla, oavsett eventuell funktionsvariation, ska kunna besöka våra lokaler. Det innebär också ett medvetet tänkande vid inköp av media till exempel andelen lättläst och på annat sätt anpassad media. Biblioteken strävar efter att använda ett lättförståeligt språk på webbplatser och där finns också möjlighet att använda Talande webb.

Elever ska ha tillgång till ett skolbibliotek med ett för verksamheten avpassat fysiskt medieutbud i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan, så att det är möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en resurs som bidrar till ökad målluppfyllelse.

Besökare har behov av olika slags biblioteksmiljö. Zoner behövs för besökare som vill studera eller bara sitta och läsa i lugn och ro, men även zoner där samtal är tillåtna. Biblioteken behöver möta dessa olika behov.

Folkbiblioteket ska arbeta för ökad tydlighet. Dels i vår biblioteksmiljö där det behövs förbättra skyltningen som underlättar för besökare att orientera sig, dels genom tydligare gränsdragning kring vad som ingår och inte ingår i bibliotekets tjänster.

Mål:

- Alla skolor har skolbibliotek i lämpliga lokaler och med grundläggande mediebestånd.
- Skolornas rektorer arbetar enligt David Loertschers taxonomier.
- Folkbiblioteken har ökat antalet besökare.
- Folkbiblioteken har tydliggjort sitt uppdrag.

Samverkan

Ökad samverkan, både internt mellan förvaltningar och verksamheter, samt externt med föreningar och andra aktörer, blir nödvändigt för att kunna genomföra intresseväckande aktiviteter och programpunkter på biblioteken. Länsbiblioteket är exempel på en viktig samverkanspart för alla bibliotek i Sörmland. De utvecklar, utbildar, har omvärldsfokus, driver projekt, inspirerar och stöttar. Även Länsbildningsförbundet agerar utifrån folkbildning som drivkraft och samverkar med folkbiblioteken för att bland annat utveckla ökad digital delaktighet.

Samverkan mellan folk- och skolbibliotek är nödvändigt för kompetensutbyte. Möjligheten för elever, lärare och medborgare att använda hela kommunens bokutbud är av stor vikt för fortsatt utveckling av biblioteksområdet. Barn- utbildnings- och kulturnämnden bör avsätta tid för uppföljning av biblioteksverksamheterna, både folk- och skolbiblioteken, i syfte att få lägesrapporter samt att få möjlighet att diskutera aktuella frågor. BUK-nämnden bjuds in till en biblioteksdag för att belysa aktuella teman och få inblick i det lokala arbetet.

Mål:

- Gemensamma utbildningsinsatser har genomförts då ett nytt bibliotekssystem för folk- och skolbiblioteken införs och implementeras.
- Gemensamma utbildningsinsatser för all bibliotekspersonal inom exempelvis MIK-området har genomförts.
- En årligt återkommande biblioteksdag för politiker och medarbetare har genomförts.
- Samverkan mellan förvaltningar i syfte att öka medborgarnas kunskaper om kommunala e-tjänster och hur samhällsinformation är tillgänglig, har ökat.

Årliga verksamhetsplaner och uppföljning

Folkbiblioteken skriver årligen verksamhetsplaner för huvudbiblioteket samt filialerna, där ett aktuellt nuläge och specifika aktiviteter presenteras.

Skolenheternas årliga verksamhetsplaner ska även innehålla skolbibliotekens utveckling.

För att säkerställa kvalitet och verksamheternas inriktning, följs de upp på olika sätt enligt det årliga systematiska kvalitetsarbetet, med nyckeltal och dialoger.

Denna biblioteksplan ska revideras under 2021.